אימא סיפא אין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה אתאן לרבי מאיר דתניא אירע בו פסול בכהן גדול ועבר ומינו כהן אחר תחתיו הראשון חוזר לעבודתו והשני כל מצות כהונה עליו דברי ר"מ [רבי יוסי אומר ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט] אמר רבי יוסי מעשה ביוסף בן אילים מצפורי שאירע בו פסול בכהן גדול (ועבר ומינו אחר תחתיו ולא הניחוהו אחיו הכהנים להיות לא כהן גדול ולא כהן הדיוט) כהן גדול משום איבה כהן הדיוט משום מעלין בקדש ואין מורידין רישא רבנן וסיפא ר"מ אמר רב חסדא אין רישא רבנן וסיפא ר"מ רב יוסף אמר רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי רבא אמר ר"ש היא וסבר לה כר"מ בחדא ופליג עליה בחדא דתניא דברים שבין כהן גדול לכהן הדיוט אלו הם פר הבא על כל המצות ופר יוה"כ ועשירית האיפה ולא פורע ולא פורם אבל הוא פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה ואין מטמא לקרובים ומוזהר על הבתולה ואסור באלמנה ומחזיר את הרוצח ומקריב אונן ואינו אוכל [ואינו חולק] מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש ומשמש בשמונה כלים וכל עבודת יום הכפורים אינה כשרה אלא בו ופטור על טומאת מקדש וקדשיו וכולן נוהגין במרובה בגדים חוץ מפר המביא על כל המצות וכולן נוהגין במשיח שעבר חוץ מפר יוה"כ ועשירית האיפה וכולן אין נוהגין במשוח מלחמה חוץ מה' דברים האמורים בפרשה לא פורע ולא פורם ואין מטמא לקרובים ומוזהר על הבתולה ואסור באלמנה ומחזיר את הרוצח דברי רבי יהודה וחכמים אומרים אינו מחזיר והאי ממאי דר"ש היא א"ר פפא מאן שמעת ליה דאמר פטור על טומאת מקדש וקדשיו ר"ש: חוץ מה' דברים האמורים בפרשה: מה"מ דת"ר [1]והכהן הגדול מאחיו זה כהן גדול אשר יוצק על ראשו שמן המשחה זה משוח מלחמה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים זה מרובה בגדים על כולן הוא אומר ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום ועל כל נפשות מת לא יבא יכול יהו כולן מקריבין אוננים ת"ל [2]כי נזר שמן משחת אלהיו עליו עליו ולא על חבירו ואחר שחלקו הכתוב יכול לא יהא מצווה על הבתולה ת"ל והוא כתנאי [3]והוא אשה בבתוליה יקח אחר שחלק הכתוב ריבה דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אין לי אלא שעבר מחמת קריו מחמת מומין מנין ת"ל והוא בעא מיניה רבא מרב נחמן משיח שנצטרע מהו באלמנה מידחא דחי או מיפטר פטר לא הוה בידיה זימנין הוי יתיב רב פפא וקמבעיא ליה א"ל הונא בריה דרב נחמן לרב פפא תנינא אין לי אלא שעבר מחמת קריו עבר מחמת מומין מנין ת"ל והוא קם נשקיה ברישיה ויהיב ליה ברתיה:

מתני' כהן גדול פורם מלמטה וההדיוט מלמעלה כהן גדול מקריב אונן ולא אוכל והדיוט לא מקריב ולא אוכל: **גמ'** אמר [רב] למטה למטה ממש למעלה למעלה ממש ושמואל אמר למטה למטה מקמי שפה למעלה מקמי שפה וזה וזה בצואר מיתיבי על כל המתים כולן רצה מבדיל קמי שפה שלו רצה אינו מבדיל קמי שפה שלו על אביו ועל אמו מבדיל כיון דבעלמא הוי קרע קרי כאן בגדיו לא יפרום שמואל כרבי יהודה סבירא ליה דאמר כל קרע שאינו מבדיל שפה שלו אינו אלא קרע של תפלות ומי אית ליה לר"י קריעה בכהן גדול והא תניא אילו נאמר ראש לא יפרע ובגד לא יפרום הייתי אומר בראש ובגד של סוטה הכתוב מדבר ת"ל את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרום שאינו בפריעה ופרימה כל עיקר דברי רבי יהודה רבי ישמעאל אומר אינו פורם כדרך שבני אדם פורמין אלא הוא מלמטה וההדיוט מלמעלה שמואל סבר לה כר"י בחדא ופליג עליה בחדא:

מתני' כל התדיר מחבירו קודם את חבירו וכל המקודש מחבירו קודם את חבירו פר המשיח ופר העדה עומדים פר המשיח קודם לפר העדה בכל מעשיו: **גמ'** מנא הני מילי אמר אביי דאמר קרא [4]מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד (למה לי) מכדי כתיב עולת הבקר עולת התמיד למה לי הכי קאמר רחמנא כל דתדירה קדמה: וכל המקודש מחבירו הוא קודם את חבירו: מנלן דתנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון:

פר

אימא סיפא אין בין כהן המשמש לכהן שעבר. דהיינו שני: **אלא פר יום הכפורים ועשירית האיפה.** דמשל ראשון הן באין הא לכל שאר דברייהם זה וזה שוין דשני נמי כל מצות כהונה גדולה עליו: **אתאן לרבי מאיר דתניא וכו'.** עבר דברייתא לא דמי לשעבר דמתניתין: **רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי.** בחדא סבר לה כרבי מאיר וסתמה כרבי מאיר וברישא סבר לה כרבנן וסתמה כרבנן: **רבי שמעון סבר לה כרבי מאיר בחדא.** דכהן שעבר דשני כל מצות כהונה עליו חוץ מפר יוה"כ ועשירית האיפה: **ופליג עליה בחדא.** דאילו רבי מאיר סבר מרובה בגדים מביא פר הבא על כל המצות דהיינו פר העלם דבר של צבור ואילו ר' שמעון סבר דאינו מביא פר הבא על כל המצות כדתנן אין בין משוח בשמן המשחה למרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות: **ונוטל חלק בראש.** אע"פ שאינו מקריב: **ומשמש בח' כלים.** וההדיוט בד': **וכולם נוהגין במשיח שעבר.** דהיינו שני: **חוץ מפר יוה"כ ועשירית האיפה.** דאין בין כהן המשמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ועשירית האיפה: **מאן שמעת ליה דאמר פטור על טומאת מקדש וקדשיו רבי שמעון: ת"ל כי נזר שמן משחת (קדש) אלהיו עליו ולא על משיח חבירו.** למעוטי משוח מלחמה דאין מקריב אונן אבל כהן גדול מקריב אונן בין מרובה בגדים ובין ראשון שחוזר לעבודה ואפילו שני מפני שהן בכלל כהונה [גדולה] לאפוקי משוח מלחמה דלאו בכלל כהונה גדולה הוא: **ואחר שחלקו הכתוב.** למשוח מלחמה שאינו מקריב אונן ככהן גדול יכול לא יהא מצווה על הבתולה: **אלא שעבר מחמת קריו.** דהוי כהן גדול מעליא שהרי חוזר לעבודתו הוא: **עבר מחמת מומו.** דאינו חוזר לעבודתו מפני המום מנין שמצווה על הבתולה תלמוד לומר והוא: **משיח שנצטרע.** כלומר כהן גדול שנצטרע מהו באלמנה: מי אמרינן כהונה גדולה מדחא דחי להאי מאלמנה או דלאו כהונה גדולה מיפטר פטר ליה להאי מאלמנה וכי נצטרע דליכא כהונה גדולה לא פטר ומותר באלמנה: **עבר מחמת מומו מנין תלמוד לומר והוא.** דאפילו עבר ראשון מחמת מומו אסור באלמנה וכי נצטרע אין לך מום גדול מזה ושמעי' מינה דאפילו הכי אסור באלמנה: **למטה למטה ממש.** דהיינו בשפת חלוקו: **למעלה למעלה ממש.** כלומר בשפה במפתח חלוקו: **למטה מקמי שפה.** שקורעין למטה משפה לפיו שהוא למטה מבית הצואר: **למעלה מקמי שפה.** שקורעין בית הצואר ממש: **כיון דבעלמא הוי קרע.** דאם רצה אינו מבדיל אלא קורעין למטה משפה ויצא ידי קריעה אם כן כהן גדול היכי מצי קרע למטה מקמי שפה קרי כאן בגדיו לא יפרום: **אינו אלא קרע של תפלות.** דבעלמא לא יצא ידי קריעה הלכך מותר בכהן גדול: **בראש ובגד של סוטה.** דכתיב ופרע את ראש האשה (במדבר ה) ותנן במס' סוטה (דף ז.) הכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו: **שמואל סבר לה בחדא כרבי יהודה.** דכל שאינו מבדיל מקמי שפה הוי קרע של תפלות: **ופליג עליה בחדא.** דאילו רבי יהודה סבר דכהן גדול אינו בפריעה ופרימה כל עיקר ושמואל סבר דפורם מלמטה למטה מקמי שפה: **למה לי.** למכתב אשר לעולת התמיד אלא לכל דתדירא בכל מקום היא קדמה דזה כנה לא דבכל מקום תדיר קודם דמשמע אשר לעולת התמיד שהיתה כבר: **לפתוח ראשון.** לקרות בתורה: **ולברך ראשון.** בזמון:

פרשת

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פרק ה מהל' עבודת יוה"כ הל' ג ועיין בכסף משנה:
לה ב מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' יג:
לו ג מיי' שם ופי"ו מהל' מעשה הקרבנות הלכה יח:
לז ד מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הל' א ופ"י הל' ד סמג עשין קעג:
לח ה מיי' פ"א מהל' עבודת יוה"כ הל' ג:
לט ו מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הל"ח:
מ ז מיי' פ"ז מהל' רוצח הל' ט:
מא ח מיי' פי"ז מהל' איסורי ביאה הל' א:
מב ט מיי' פרק ה מהל' כלי המקדש הל' ו ופ"ו מהל' אבל הלכה י יפ"ח הלכה א:
מג י מיי' פ"ב מהל' ביאת מקדש הל"ו:
מד כ מיי' שם הל' ח:
מה ל מיי' שם הל' ז:
מו מ מיי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' ו ופ"ח מהל' אבל הל' א:
מז נ מיי' פ"ה מהל' אבל הלכה ג סמג עשין מד"ס ג טוש"ע יו"ד סי' שמ סעיף יג:
מח ס ע מיי' פ"ט מהל' תמידים ומוספין הלכה ב:
מט פ מיי' שם הל' ז:
נ צ מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' ג טוש"ע או"ח סי' רא סעיף ב:

◆

מוסף רש"י

כל מצות כהונה עליו. משמש בח' בגדים, לא פורע ולא פורם ומצווה על הבתולה ומוזהר על האלמנה ומקריב אונן (מגילה ט: וכעי"ז יומא יב:) ואינו מטמא לקרובים (שם). **ושני אינו ראוי וכו'.** לשמש לא בשמונה בגדים ככהן גדול ולא בארבעה ככהן הדיוט (שם ושם). **מעלין בקדש ולא מורידין.** מקרא ילפינן לה במנחות בפרק שתי הלחם (שבת כא.). **רבי היא.** וסתמה אליבא דנפשיה, **ונסיב לה אליבא דתנאי.** במרובה בגדים סבר לה כרבנן ובכהן שעבר סבר לה כר' מאיר (מגילה ט:). **פר הבא על כל המצות.** כהן משיח שהעלים דבר ועשה דבר שחייבין על זדונו כרת, מביא פר והדיוט מביא כשבה או שעירה כשאר יחיד שבישראל (יומא יג:). **ועשירית האיפה.** שבכל יום, כדכתיב (ויקרא ו) הכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה (שם). **לא פורע.** לאסור לגדל שיער מחמת אבילות (שם). **פורם מלמטה.** שיפולי בגדיו (שם). **ואין מטמא לקרובים.** אבל הדיוט מטמא לאותן האמורין בפרשה (שם). **ומוזהר על הבתולה.** לכנוס, **ואסור באלמנה.** כלל (שם). **ומחזיר את הרוצח.** במיתתו (שם) כמו שנאמר (במדבר לה) ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח (מכות יא:). **ומקריב אונן.** דכתיב (ויקרא כא) ומן המקדש לא יצא (יומא יג:). **ואינו אוכל.** כלומר אע"פ שמותר מן ההדיוט לענין הקרבה, שוה הוא לו לענין אכילה (שם). **ואינו חולק.** בקדשים אונן לאכול לערב כשתעבור אנינותו, דאמרינן בזבחים פרק טבול יום (קא.) הראוי לאכילה חולק שאינו ראוי לאכילה אינו חולק (שם). **מקריב חלק בראש.** ראשון הוא להקטיר ולהקריב כל חלק שיבחר (שם יד.). **ונוטל חלק בראש.** כדתנן במחלקת קדשים נוטל מנה יפה שיבחר לו (שם). **חוץ מפר המביא על כל המצות.** דמשיח כתיב ביה, ואע"ג דגבי עשירית האיפה נמי משיח כתיב, [illegible]

מסורת הש"ס

א) יומא יב: ע"ש מגילה ט. ע"ש תוספתא דיומא פ"א ה"ד, ב) כ"ש, ג) ל"ל ומינוהו תחתיו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו ראשון חוזר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט וכן הוא ביומא. כ"ש, ד) [ברכות כח. שבת כא: יומא יב: עג. מגילה ט: כא: מנחו' לט. לט.], ה) [יומא עג. ע"ש], ו) כ"ש, ז) [יומא לג: עג. חולין כט:], ח) [מכות יא.], ט) [לעיל ט.], י) יומא יג: [מו"ק יד: כ"ק קי.] זבחים לט. תוספתא דזבחים פי"א ה"ב, כ) מו"ק כב., ל) [שם: ושם איתא כל קרע שאינו מבדיל קמי שפה שלו], מ) ת"כ פ' אמור, נ) זבחים פט. נא., ס) [זבחים פט. ע"ש], ע) [זבחים שם ליתא], פ) גיטין נט: מו"ק כח: נדרים סב., צ) [עי' תוס' חולין פז. סד"ה ותייט], ק) עיין כ"ש, ר) [לעיל יא:].

◆

תורה אור השלם

1. והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרם:
ויקרא כא י
2. ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת אלהיו עליו אני יי:
ויקרא כא יב
3. והוא אשה בבתוליה יקח:
ויקרא כא יג
4. מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה:
במדבר כח כג

◆

תוספות הרא"ש

ר"י אמר רבי הוא ונסב לה אליבא דתנאי. ולאו משום דסבר כר"מ בחדא אלא סבר בכולה מלתא כרבנן. אלא בחדא נסיב לה כר"מ כדי לאשכוחי שובא אין בין. ואליבא דר"מ מצי למתני אין בין כהן משמש לכהן שעבר אלא (כר' יוסי הכתיב) [פר יוה"כ] ועשירית האיפה אבל לא אליבא דרבנן דסברי דשני אין לו דין כהן גדול כלל: **ומחזיר את הרוצח** [דברי ר"י] וחכ"א אינו מחזיר. פלוגתא דר"י ורבנן היא במכות פרק אלו הן הגולין אבל במרובה בגדים ומשיח שעבר מודו דמחזיר. ואע"ג דכתיב אשר משח אותו בשמן הקדש מרבויא דקרא מרבי להו. דתלתא כהן כתיבי בקרא. וישב בה עד מות הכהן הגדול. כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול. ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח. חד למשיח בשמן המשחה. וחד למרובה בגדים. וחד למשיח שעבר. ובמשוח מלחמה פליגו בה ר"י ורבנן [ר"י סבר] מחזיר. ומפרש טעמא התם דכתיב עוד כהן אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן. ורבנן סברי מדלא כתיב הכהן הגדול ש"מ האי הכהן חד מהנך תלתא כהני הוא: **הכהן הגדול מאחיו זה כהן גדול.** אפי' אם לא כתוב אשר יוצק על ראשו ממילא ידענא דלא הוי כהן גדול אלא במשיחה או ברבוי בגדים דילפי' מאהרן: **דכתיב כי נזר שמן משחת אלהיו עליו עליו ולא על חבירו.** משמע דממעט [illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones